

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๐๔/ ๕๖๒๙

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงยุติธรรมแห่งประเทศญี่ปุ่นในสาขากฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างอิง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๒๖ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๘

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว (ล) ๑๖๗๑๒ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ ๑๓๐๕/๒๐๕๗ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

๓. ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงยุติธรรมแห่งประเทศญี่ปุ่นในสาขากฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม (ฉบับภาษาไทย) จำนวน ๓ หน้า

๔. ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงยุติธรรมแห่งประเทศญี่ปุ่นในสาขากฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม (ฉบับภาษาอังกฤษ) จำนวน ๓ หน้า

๕. ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงยุติธรรมแห่งประเทศญี่ปุ่นในสาขากฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม (ฉบับภาษาญี่ปุ่น) จำนวน ๓ หน้า

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงยุติธรรมแห่งประเทศญี่ปุ่นในสาขากฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม (Memorandum of Cooperation between the Ministry of Justice of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Justice of Japan in the Field of Legal and Justice Administration) มาเพื่อโปรดพิจารณา โดยที่บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๓) เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ในฐานะกำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรมได้เห็นชอบ ให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ นางโยโกะ คามิกาวา (H.E. Ms.Yoko Kamikawa) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ญี่ปุ่น ได้เข้าพบ พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ในขณะนั้น) เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑ ณ กระทรวงยุติธรรม โดยได้หารือเกี่ยวกับการประชุมสหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑๔ ที่กำหนดจัดขึ้น ในปี ๒๐๒๐ ณ ประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในประเด็นความร่วมมือด้านต่าง ๆ และการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Cooperation - MOC) เพื่อเป็นกลไกการประสานความร่วมมือด้านกระบวนการยุติธรรม ระหว่างสองประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑.๒ นายฮิโรมุ คุโรกาวา (Mr.Hiromu Kurokawa) ปลัดกระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นได้หารือ ขอรื้อการกับปลัดกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ สำนักงาน UNDOC องค์การสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร โดยได้หารือเกี่ยวกับการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรม ทางอาญา ครั้งที่ ๑๔ ที่จะจัดขึ้นในปี ๒๐๒๐ รวมทั้งประเด็นความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยฝ่ายญี่ปุ่นได้เสนอร่างบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือ (MOC) ให้ฝ่ายไทยพิจารณา

๑.๓ กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการปรับแก้ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ และนำเสนอให้ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยกระทรวง การต่างประเทศแจ้งว่าไม่มีข้อขัดข้องในหลักการต่อการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ข้างต้น และเห็นว่า ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ไม่เป็นสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ พร้อมเสนอให้มีการปรับแก้ถ้อยคำให้สอดคล้องกับรูปแบบที่ไม่เป็นหนังสือสัญญากฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้ปรับแก้และนำเสนอร่างได้ตอบฯ ให้กระทรวงการต่างประเทศเพื่อนำส่งให้ฝ่ายญี่ปุ่นต่อไป

๑.๔ กระทรวงยุติธรรมได้รับการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการจากผู้แทน สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒ แจ้งขอปรับร่างฯ โดยให้เพิ่มวรรค ๕ เกี่ยวกับการกำหนดผู้ประสานงานของทั้งสองฝ่าย โดยฝ่ายไทยคือ กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง ยุติธรรม และฝ่ายญี่ปุ่นคือ กองการต่างประเทศ สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี ซึ่งกระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อบ่งชี้ดังกล่าวไม่กระทบต่อหลักการและเนื้อหาสำคัญของการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความชัดเจนให้กับช่องทางการประสานงาน จึงได้ปรับแก้ร่างฯ ตามที่ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอ โดยฝ่ายญี่ปุ่นได้ขอให้ฝ่ายไทยนำส่งร่างได้ตอบฯ ผ่านช่องทางทางการทูตแก่กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นเพื่อดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑.๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้เห็นชอบต่อการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ระหว่างกระทรวงยุติธรรมของไทยและญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ ด้วยเห็นว่าการลงนามในบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือฯ ถือเป็นการดำเนินการเชิงสัญลักษณ์ที่สำคัญในการยกระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือ ระหว่างกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นในลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

๑.๖ กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือถึงกระทรวงการต่างประเทศแจ้งว่าได้ปรับแก้ร่างบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือฯ ตามแนวทางของกระทรวงการต่างประเทศเรียบร้อยแล้ว และขอความอนุเคราะห์ กระทรวงการต่างประเทศนำส่งร่างได้ตอบฯ ดังกล่าวให้สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เพื่อนำส่ง ไปยังกระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นพิจารณาต่อไป ซึ่งล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่น ได้แปลร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ เป็นภาษาญี่ปุ่นเรียบร้อยแล้ว และจะได้มีการนำส่งร่างได้ตอบฯอย่างเป็นทางการ ให้แก่กระทรวงยุติธรรมต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ - ๕

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ฉบับนี้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จึงเป็นเรื่องที่เข้าข่ายสามารถเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๔ (๗) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๒ ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ฉบับดังกล่าวเป็นข้อตกลงที่ทำขึ้นโดยส่วนราชการระดับกระทรวง จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๒๖ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๘ เรื่อง การทำหนังสือสัญญาที่หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี จึงมีความจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติให้มีการลงนาม

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยแจ้งว่า นางมาซาโกะ โมริ (Ms. Masako Mori) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นมีความประสงค์ขอพบนายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ณ กระทรวงยุติธรรม ในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เพื่อลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงยุติธรรมแห่งประเทศญี่ปุ่น ในสาขากฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย

ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ฉบับดังกล่าว มีทั้งสิ้น จำนวน ๗ วรรค โดยแต่ละวรรคมีเนื้อหาโดยสรุป ดังนี้

วรรค ๑ วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างญี่ปุ่น - ไทย ในการแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญ ข้อมูล และองค์ความรู้ทางด้านกฎหมาย

วรรค ๒ ขอบเขตความร่วมมือ ได้แก่ ด้านระบบและการดำเนินงานในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาบุคลากรในการบริหารงานยุติธรรม การบริหารข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรม และด้านอื่น ๆ ที่ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกัน

วรรค ๓ กิจกรรมความร่วมมือ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญและการปฏิบัติที่เป็นเลิศ การจัดการอบรม สัมมนาและการฝึกอบรม รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านกฎหมาย

วรรค ๔ กรอบความร่วมมือซึ่งกำหนดให้สอดคล้องกับภารกิจ อำนาจหน้าที่และกรอบกฎหมายของหน่วยงานของทั้งสองฝ่ายและเป็นไปตามข้อจำกัดด้านงบประมาณ กำลังคน ทั้งนี้ จะไม่ก่อให้เกิดผลผูกพันด้านงบประมาณใด ๆ แก่ทั้งสองฝ่าย

วรรค ๕ หน่วยงานผู้ประสานงานของทั้งสองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายไทย คือ กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และฝ่ายญี่ปุ่น คือ กองการต่างประเทศ สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี

วรรค ๖ การแก้ไข ซึ่งกำหนดให้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ฉบับนี้ อาจมีแก้ไขได้เมื่อได้ตกลงร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษร

วรรค ๗ การเริ่มต้นและสิ้นสุดของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ โดยให้เริ่มในวันที่มีการลงนามและสิ้นสุดภายใน ๙๐ วัน หลังจากฝ่ายหนึ่งได้รับการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร

๕. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ภายหลังจากที่ฝ่ายญี่ปุ่นได้เสนอร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ กระทรวงยุติธรรมได้ประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขอรับทราบความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งว่าไม่มีข้อขัดข้องในหลักการต่อการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ข้างต้น และเห็นว่าร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ไม่เป็นสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ อีกทั้งเห็นชอบกับร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ฉบับภาษาญี่ปุ่น โดยไม่มีข้อขัดข้องหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติมแต่อย่างใด

๖. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) และ (๓)

๖.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ เรื่องหลักเกณฑ์การทำหนังสือสัญญาที่หน่วยงานราชการสามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมขอเสนอร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงยุติธรรมแห่งประเทศญี่ปุ่นในสาขากฎหมายและการบริหารงานยุติธรรมเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๗.๑ ให้ความเห็นชอบต่อร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ฉบับดังกล่าว ทั้งนี้หากก่อนลงนามมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ในส่วนที่มีสาระสำคัญ ขอให้กระทรวงยุติธรรมหารือกับกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพิจารณาดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

๗.๒ เห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงนามฝ่ายไทยในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองการต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๖๖๑

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๖๖๒-๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ iad@moj.go.th